

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vseh dan popoldne, izvenredni nedelje in praznika.

Iskanje: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, nad to višino vsi oglasi 1 m/m x 54 m/m 1 K 50 v. Uradni razglasil in poslana ter notica isti prostor po 2 K, zenitne ponudbe in poroke pavšalno 80 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročilno vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in začetno frankovane. Receptivne na vrača.

Posamezna številka velja 1 krono. Poština plačana v gotovini.

K vprašanju vrnitve intelligence v zasedeno ozemlje.

(Glas iz učiteljskih krogov.)

Ponatis članka iz »Edinosti« od 22. t. m. v 97. številki tega lista me sili, da napišem par vrstic v ugotovitev nekaterih dejstev, ki so vredna razjasnitve. Sam sem begunec, izgnanec, brezdomovinec takorekoč. Na svoji lastni koži občutim vse prijetnosti tavanja po Sloveniji, razočaran želeč najti prilike, ko bi mogel vnovič v svojo pravo domovino, k morju. Toda zaman se trudim najti rešitve iz sedanjega neprijetnega položaja.

Bilo je pred dobrim letom, ko sem prišel v Ljubljano išoč utehe, navodil za nadaljnje svoje bivanje v zasedenem ozemlju. Zaman mi je bila pot. Odhajal sem iz Ljubljane brez tolažilne besede, razočaran sem se vrnil v zasedeno ozemlje, boril se po lastni inicijativi, omagoval in padel v sporu z okupacijsko oblastjo. Kakor meni se je godilo še mnogim stanovskim tovarišem in tovarišicam. Pa tudi med drugimi stanovci so bile žrtve nevzdržnih razmer. V konfliktu z okupacijsko oblastjo sam — brez zaslonbe v pravem trenutku sem moral čez mejo, da sem odnesel kožo in se obvaroval posledic svojega delovanja med rojaki v varstvu peterožarne italijanske zvezde. Prestopil sem koprneče mejo, čakal na postaji v vagonu na nameščenje in srce se mi je polnilo s kesanjem. Jasno sem videl pred seboj pot, po kateri bi nam bilo stopati, da bi lahko vztrajali do zmage ob Adrij, a ni ga bilo kašpoti, ni je bilo tolažilne, bodrilne besede od tu tje dol. Zaman so bila pota, zaman žrtve, padle pod streli obmejnih italijanskih straž. S pogumom, z veseljem bi bili trpeli, klonili bi bili tilnikom pred močjo, skrili nekoliko vroče rodoljubje in trpeli z narodom v upanju na boljše bodočnost. Tako pa smo osamljeni omagali drug za drugim — svobode, rešitve ni hotelo biti, iz enega jarma smo padli v drugega. Toda kaj naj lamentiram.

Vprašujem le:

Zakaj smo zrl fatalistično v Pariz k zeleni mizi, pričakujoč od mednarodnih mešetarjev pravice? Tam so vadljali za nas in našo dedščino. Pred našimi očmi pa se je dvigala le Wilsonova markantna postava. — Meslja, ki bo ukrotil evropski imperijalizem.

Duhovščina je ostala na svojih mestih, toda vsa čast škofijskim ordinarijatom, ki so pod grožnjo suspenzije apelirali na celokupno duhovščino, naj vztraja in ta je vztra-

jala in vztraja v neugodnih razmerah. Kaj pa mi?

Kdo je bil naš zaščitnik, kdo se je spomnil na učitelstvo? Kaj je bilo z uradničtvom, ki je bežalo v Jugoslavijo? Saj tvori poglavje zase vprašanje železničarske stavke v zimi 1. 1918./19. (februarja meseca). Naši ljudje so bili na cesti. Bil je zlat čas organizacije vsega gibanja, bilo je dovolj prilike spraviti izseljevanje v prvi tir. Ukrenilo se ni nič. Vlak za vlakom je drvel proti Logatcu. Zdaj zveni iz članka očitane na rovaš nesrečnikov, ki so morali trpeti vročino in mrz v železniških vozovih po 6 in več mesecev, zdaj se jim roga iz članka ironija, toda objektivni poročevalec mora ugotoviti, da niso bili sami krivi, da niso mogli brez zveze z zaledjem, brez listov, zapušeni, beguni po brezvestnih, ki so širili med njimi tartarske novice, vztrajali.

Popustili so hiše, zapustili so posestva, odšli. Odtrgali so se od rodne grude, krvavi jim še danes srce. Ali zaslužijo ti taka očitanja.

Liki udarci gorjače pada po naših glavah, liki trup gre v srca naša, nove rane se nam odpirajo. Pred javnostjo smo kot bi bili krivci, zločinci, kakor bi ležal na nas madež efijaltstva.

Razumem bolj bratov in sester tam spodaj, žalostna jim je usoda, toda vedo naj, da želimo tudi mi, da bi ne bilo nikdar 1. 1919., leta, ki nas je odtrgalo od njih in da smo v srcu vedno pri njih.

Ne tajim, da bi ne bil marsikdo popihal iz egoizma sem gor, ne zaničkam, da bi marsikomu bilo mogoče še vztrajanje, toda tudi ti bi bili vztrajali na svojih mestih, ako bi bili tu v srcu Slovenije kos nalogi, ki jih je čakala po prevratu v 1. 1918.

Toda tu ni bilo časa, pa ni bilo tudi volje razbihati si glave z mislimi, ki danes polnijo predale listom.

Pijani trenutnega navdušenja, v skrbi za strankarske koristi, se je le prekmalu pričela ostrudna gonja za osebnostmi, dirka za dobičkom, trganje za udobnejše eksistence. Glede Primorja pa je bila vera v Wilsona neomahljiva. Ta ukrene vse prav, tako so mislili in mislili na lastne udobnosti. Zdaj tožimo na razvalinah upov.

Da ne obujam nadaljnjih spominov, prosim le cenjeno uredništvo, da poskuša poskrbeti, da izvedo naši neosvobodjeni bratje, da hrepenejo vsi, katerim je tekla zibelka med njimi, po njih in želimo vrniti se med

nje. Toda vedeti hočemo, kam pojedemo, kje nas čaka naše polje za delo za narod in njegovo kulturo.

Vrnemo se radi med nje, kar nas ni egoizem in sebičnost, toda zganiti se morajo merodajni faktorji in nam omogočiti povratek v dogovor z okupacijskimi oblastnjami, da ne bomo kakor nesrečni brezdomovinci tavali po svetu z lastno voljo in srcu, vrhu vsega še od javnega mnenja po krivici opljuvani in zaničevani. Drugače je pa vse skupaj le zvoneje po toči, tožba brez upa na uspeh.

Italijani pa, ki danes patetično vzklikajo v svet, da ne morejo n. pr. odpreti vseh jugoslovenskih šol radi pomanjkanja učitelstva, naj pa popravi krivice 1. 1919., ko so o neomogočili mnogim nadaljnje delovanje z preganjanjem in izganjanjem neljubih oseb.

Obrišejo naj solze, ki so tekle radi njih in naj se ne puste varati od šovinistične tržaške in gorške kamore, pa bodo kmalu lahko odprli vse do zdaj zaprte šole.

Toda z frazami o svobodi brez dejani, brez realnih garancij za nemoteno kulturno delovanje oseb, ki so jih pogladi čez mejo, ne bo nič.

Pri uradniškem vprašanju tudi niso Italijani brez krivde. Z vpludno vsiljivostjo so marsikoga pogladi čez mejo. Marsikatega so po vzgladu jezja, ki se je vsilil k lisici, spravili ob kruh.

Kdor se je pa čutil tuja med nami v Primorju, tisti jo je pa popihal v prvih mesecih okupacije. Rojaki, če Vam je kaj za bodočnost zaslužnega naroda, potem na noge, da se ne vrnejo samo kmetje temveč vsaj še učiteljstvo, ki mi niso niti v najkritičnejših dneh ugasnili ideali.

Če se vrnejo le kmetje, sami posestniki ne bodo mogli kljubovati vplivu tuje laške kulture. Le šola jih reši. Brez te so izgubljeni.

Vrnili bi se vsakdo, ki je razdvojen šel od doma v svobodo, v novo osvobodeno domovino v upu, da se vrne kmalu v osvobodeno Primorje, kjer mu je onemogočil nadaljnje bivanje vsiljivi tujec, s katerim se je boril v političnem boju vse življenje.

Ne napadajte radi nekaterih vse in ne grenite življenja onim, ki jim ga je razočaranje ob prihod v deželo strankarske razdivjanosti že dovolj oženilo.

Toda vedite še eno: Grenka je bila marsikomu zaveš pustiti deco svojo potuče, biti v skrbah za njeno bodočnost v onemoglosti nezmožni omogočati ji študij v materinščini.

Kje naj študira deca slovenskega duševnega proletarijata zasede-

nega ozemlja, če ne otvori Italijani srednjih šol za nas. Poturic ne mara vzgajati, narodu bi rad koristil, kaj naj naredi siromak s svojo deco?

Vredno je premisleka in marsikateri pušči ogorčenje na nas odlomi ost, to vprašanje. Dovolj naj bo.

Ivan Frelih, predsednik »Društva hišnih posestnikov:

Najnovejša stanovanjska naredba.

II.

Da se prične z zidanjem stanovanjskih hiš, je vlada pred kratkim izdala naredbo št. 166 in za izvršila določila k njej naredbo št. 196, po katerih je stanovanja v najkrajšem roku odpovedati takozvanim dokazanim milijonarjem, dalje denarnim zavodom, zavarovalnicam in drugim podjetjem za njih uslužbenec. Naredba ima gotovo dober namen, je morda času primerna, ji nočem izpodbijati pravne podloge, vsaj bodo to itak zadostno storiли pravni zastopniki — juristi, imam pa pomisleke s praktične strani o izvršitvi in njenem ugodnem rezultatu. Nič, tudi ne prizade, ne bo mogel oporekati upravičenosti te naredbe, ker je gotovo skrajno krivično, da večkratni milijonarji stanujejo v tujih hišah, kjer za udobna velika stanovanja ne plačujejo niti 2000 K na leto, ravno tako za sedanjega razmere neznatno najemščino za trgovske lokale, a če jim hoče gospodar samo to kar je postavno dovoljeno povišati, pa se iz same nagajivosti sklicujejo na sklepno pogodbo, ne upoštevajoč, da gospodar z ozirom na nizko vrednost denarja dobi komaj desetino v pogodbi določenega dobrega denarja. Nikakor ni namreč res, da posestniki dobimo vsaj predvojno stanarino, temveč faktično samo njeno desetinko. Kakor želim razvitek našemu mestu, vendar se bojim, da se bo na podlagi te naredbe sezidalo pri nas prav malo, malo stanovanjskih hiš ali morda hišic, o vlah ne govorim, ker bodo predrage. Jeseni bode lahko sodili o mojem domnevanju. Vsak, ki bode sicer tako srečen, da ga bodo prišeli k legiji milijonarjev, bode ravnotako dobro, kakor si je znal zaslužiti svoje milijone, si vedel nasprotno dokazati, da jih nima več. Poslužil se bo pri tem seveda svojih dobrih zastopnikov, ki gotovo ne bodo opustili vseh sredstev, da se zidanju obranijo. Stavbe bodo neprimerno predrage in vsakdo se bo branil skoro vse premoženje vtahtiti v malo hišico, ki bi zadovala za njegovo stanovanje in morda še za eno družino. Dalje se bo vsakdo lahko skliceval sedaj na pomanjkanje enega in sedaj na pomanjkanje drugega materiala, in

stavba se ne bo dvigala dalje. Naj se mi vže danes verjame, da bomo imeli v tem oziru zelo, zelo mnogo neprilik. Nisem prav nikak zagovornik milijonarjev, vendar prav pride njih premoženje državi, ko mora vendar kje dobiti virov v pokritje ogromnih svojih stroškov. Utegne se pa zgoditi, da bo eden ali drugi milijonar si dobro premislil skoro vso svojo imovino vložiti v zgradbo male hišice in se bo naselil drugod, kjer bo lahko s svojim denarjem prav udobno živel. Naredba nam lahko v splošnem več škoduje nego koristi.

Danes vlada še v vseh državah moč in kapital in bode tako najbrže še dolgo časa ostalo, zato ne kaže ubiti pri nas ono neznatno svetlo kapitala, ki jo imamo sedaj. Je pa tudi vprašanje, ako je dopustno dobremu trgovcu vzeti vso glavničo za nadaljnjo obratovanje njegove trgovine, vsaj danes radi nenormal cen vže povsod primanjkuje razpoložljive gotovine. Ravno pomanjkanje denarja bo delalo zasebnikom in ravno tako tudi prizadetim zavodom pri zidanju veliko zaprek.

Banke in druga podjetja bodo seveda morala sigurneje kakor zaslužiti vsaj nekaj zidati, ker sicer utegnejo njih uslužbenci faktično priti ob stanovanja, ali pa vsaj se jim nova ne bodo več nakazovala.

Glavna ovira pri zidanju pa bo brezdomnost nezaupljivost nasproti novi naredbi. V momentu, ko se bo komu naložilo zidati hišo, se dotičnik ne bo več čutil mogočnega, neomejenega najemnika, temveč skromnega hišnega gospodarja, ko se mu s kako nepostavno naredbo lahko vsak dan odvzamejo njegove prave lastninske pravice, kakor se to godi sedanjim posestnikom. Po novi naredbi res ne spadajo nova stavbe pod zakon v varstvo najemnikov in se lahko zahteva za stanovanje visoke najemščine in se stanovanja strankam lahko odpovedo, toda naredba je od danes do jutri, ko se usede na stol poverjenik za socialno skrb, mož socialno-komunističnih idej in ti v par urah spise novo naredbo, ki novemu gospodarju vzame vse pravice. Omenim samo, da hoče tudi sedanja naredba

Fran Govekar:

Soltanje.

(Dolje.)

Le par minut je trajalo vse, a ljudi se je nabralo par sto. A niti enega ni bilo med njimi, ki ne bi bil odšel z gnusom in ogorčenjem. »Za državo se dajo ubijati! Zato jih še pretepa! Sramota za človeštvo!« je slišal dr. Repič govoriti in zagledal profesorja Pelzela, ki se mu je bližal.

»Oh, tudi vi ste videli to srednjeveško divjaštvo?« je vprašal.

»Tudi! Kdaj neki že to odpravijo?« je dejal profesor. »Francoski šibanja ne poznajo več, le Avstrija in Nemčija se oklepata še tega barbarstva... In veste, zakaj je bil šiban tovarnar?« — Ker je zabrusil naredniku v zobe, da je »nemška svinja!« Zato ni dober patrijot!«

»Odkod to veste?«

»Dr. Wagner mi je pravil pri baronu Zolsu. Narednik je ovadil tega vojaka Čeha, da noče priznati nemške domovine, nego prisega le na svoje češko kraljestvo; Čeh pa je izjavil, da ga narednik sovraži, ker ga ne podkupuje in mu ne daje daril kakor drugi, ter je dostavil: »Narednik je lopov in prava nemška svinja!« — Da ga izpreobrnejo in nauča pra-

vega avstrijskega patrijotizma, so ga obsodili na dvesto šib.«

»A narednika?«

»Narednika so zaprli ter degradirali v navadnega pešca,« je pripovedoval profesor in ogorčen pristavil: »Vidite, to so sadovi nove kuge, ki se pojavlja med narodi: nacionalizma! Včasih verska, včasih plemenska, zdaj še nacionalna fanatičnost! Vedno nove bolezni, vedno nova gesla — a človeštvo vedno nesrečnejše... vedno bolj razcepljeno in med sabo zasovraženo.«

»A vi? Ali niste tudi nacionalist?« je vprašal dr. Repič. »Nemec ste, jaz Slovenec!«

»Sem Nemec,« je priznal Pelzel, »toda ne nacionalist! Pravi patrijotizem je pravzaprav pravi kozmopolitizem. In tega se držim jaz — in dobro živim z njim povsod in v vsakomer. Kakor jaz pa naj bi mislil vsak narod! Zakaj, kakor more vsak posamezen človek druge ljudi poznati prav le takrat, če pozna temeljito samega sebe, kakor more posameznik koristiti drugim le tedaj, če ima pri samem sebi vse v redu, ter je srečen le takrat, če je koristen ne le sebi, nego tudi drugim, tako more biti narod resnično srečen in svobodni le tedaj, če ima zmisel tudi za blaginjo, svobodo in čast drugih narodov... Tako misliti in delati je po mojem

prepričanju edino pravi patrijotizem in hkratu edino pravi kozmopolitizem! V mojih očeh je nacionalen fanatizem prav tako gnusen obskurant in reakcionar kakor plemenski ali verski fanatizem! In jaz bi hotel po vseh ulicah, po vseh šolah in cerkvah napisati: »Ne zaupajte ljudem, ki ne poznajo in ne ljubijo nobene domovine! Ne zaupajte nikomer, ki se čuti vzvišenega, ker je slučajno rojen iz tega in onega naroda, in kateremu je ves ostali svet le prostrana dražina, ki jo sme pleniti in izkoriščati za lastno ožjo domovino! — Zaupajte pa le tistemu, ki ljubi in spoštuje svoj narod in svojo domovino, a ljubi in spoštuje tudi tuje narode in njih domovine! Bodite prijatelji vsega sveta in vseh narodov: najzvestejši sinovi lastni domovini, najbližji bratje vsem drugim!« — Tako učim jaz, prijatelji.«

Stopala sta počasi po Gosposki ulici.

»A zgodovina?« je dejal dr. Repič. »Zgodovina se roga vašim plemenitim, a nepraktičnim načelom! Glejte, ti Francozi...«

»Eh, kaj zgodovina!« je zamahnil zaničljivo profesor. »Historia vitae magistris!« je lepa fraza, a velika laž. Oni, ki delajo zgodovino, se je nikdar ne uče, a oni, ki so se je učili, zgodovine nikdar ne delajo! Sicer pa: kaj pomagajo vse izkušnje, ki bi jih lahko zamenjali iz zgodovine? — Kdaj ste že videli korakal po veži.

otroka, ki bi se ravnal po izkušnjah svojih staršev? — Šele kadar se sam opeče, verjame, da ogenj žge! — Izkušnja! Izkušnja je podobna neizprosni krasotici: desetletja vas vodi za nos, a ko se vam končno vda, sta že oba pre-stara, da bi se še mogla ljubiti!«

Dr. Repič se je veselo zasmejal, a Pelzel je mirno nadaljeval:

»In morala zgodovine? — Prava in resnična morala v svetovni zgodovini je bil vedno le — uspeh! Pred uspehom upogibljajo ljudje kolena povsod in od vekomaj. Morala je torej uspeh in uspeh je moč in moč je pravica! Pa le tako dolgo, da doseže kdo drugi še večji uspeh, še večjo moč in z njima še večjo pravico. Unusquisque tantum juris habet, quantum potentia valet, pravi Spinoza. In tako je in tako ostane.«

Ustavil se je pred hišo na Novem trgu, kjer je stanoval.

»Jutri pojdem na ig,« je dejal, »koprad hočem ondi vse stare rimske napise. Na cerkvi, na gradu in baje celo v gozdu pred Stajami, vasico konec lga, jih je baje cela vrsta. Zelo me zanimajo... Jutri se torej ne bom videl na Zolsovem vrtu.«

In postal je odvetniku točno tam, kjer se je korakal po veži.

že v nekaterih točkah gospodarja omejit v njegovih pravicah.

Pri naredbi št. 186, ki prvo samo izpolnjuje, se moram pa nekoliko pomuditi. Najprej izjavim, da pri njej ni sodeloval nobeden zastopnik hišnih posestnikov. O vrednosti § 2. zelo dvomim, ker se ne bo dal izpeljati. § 3. pa je popolnoma zgrešen, ker odpovedati skupno stanovanje onim, pri katerem dotičniki stanujejo, je nekaj nemogočega in nepostavnega. Pogodba je vendar ne bi mogla stranke prisiliti, da bi stanovanje zapustila. Če pa je končno samo akademsko mišljeno, pa je tudi brez vsakega pomena za prizadete osebe. K § 4. pristavim, da se bodo na podlagi te točke lahko zavrnili vsi prizivi, ker ravno vsak priziv ovira delovanje oblasti, braniti pa se ima gotovo vsakdo pravico. Sedaj pa se lahko enostavno izreče, da to ovira proizvodnje in rekurz je odbit.

Točka § 8. pa bi morala vsekar izostati. Torej oni, ki je pomagali sodelovati pri stanovanjskih oblastih ali pa izsledil milijonarja naj ima prednost pred drugimi strankami pri nakazovanju vsled naredbi izpraznjenih stanovanj. Oni, ki je morda gospodarju izpodrli dobro stranko naj za to dobi nagrado v obliki stanovanja. Na ta pota se ne morem podati in ne smem obveljati, ker morajo gotove vrste nemoralne ovadbe enkrat vže izgnati iz našega življenja. Ne morem si misliti, kako je zašel ta paragraf v naredbi.

O najemnikih mora odločati gospodar in nihče drugi!

Iz navedenih razlogov je razvidno, da ni pričakovati izdatnih uspehov od nove naredbi in sedaj pridem k edinemu izvedljivemu načrtu, ki more vsaj nekoliko uresničiti namen naredbi. Vse one, ki mo-

rajo ali nameravajo zidati, je združiti v konsorcij s primerno glavico in potem takoj določiti koliko se more letos stavb izvršiti. Pri tem je treba takoj izračunati, koliko je za letos na razpolago opeke in drugega stavbnega materiala, ker sicer se utegne pričeti graditi več malih hišic, za večje stavbe, ki so pa za sedanje čase edinele priporočljive in imajo res pomen za odpravo stanovanjske bede, pa bodo zmanjkalo stavbnega materiala. Najprej pa si je treba zagotoviti primerna stavbišča, kar bo v našem mestu pri sedanjih slabi valuti delalo velike težave. Vse je treba organizirati in delati po dobro premišljenem prevdanku, in to mora izvršiti samo odbor takega konsorcija. Vsak zasebnik in zavod naj se takoj izjavi, koliko more letos za zidanje žrtvovati, potem je polskati stavbišča in pričeti takoj z delom. Vse hiše je pričeti naenkrat zidati in vse po enem načrtu, kar bo zidavo pospešilo in jo napravilo cenejšo. To idejo sem propagiral vže pred mesec in se je vsakdo ugodno izrekel o njej. Pri tem je treba upoštevati, da nekatere družbe ne bi mogle same zidati lastnih hiš, pač bi pa rade in lahko prispevale za stavbni fond s primerno večjo vsoto. Treba pa je takoj skrbeti za doseg popolne davčne oprostitve za nove stavbe za daljšo dobo let, za kar se do danes še nihče ni pobrigal, dasiravno je za proračun stavbe in njihovo rentabiliteto najvažnejši pogoj. Kdor prizadeva namerava pristopiti k nasvetovanemu konsorciju, naj mi blagovoli to takoj pismeno javiti, da potem nenadoma vzamemo stvar v roke in pričnemo z nadaljnjimi ukrepi.

K sklepu še to, da je namera, da bi država zidala stanovanjske hiše, neizvedljiva in je ni nadalje pretresavati, ker država naj zida poslopja za svoje urade, zasebne hiše pa imajo staviti samo privatniki s svojim kapitalom, država pa ima itak svojih bremen preveč in še te komaj zmaguje.

—*—

Politične vesti.

= **Političen položaj.** Beograd, 5. maja. Včeraj se je dr. Milenko Vesnić razgovarjal ves dan s Stojanovim Protičem radi sestave nove vlade, a danes je prebil ves dan v radikalnem klubu. Radikalci so v načelu sprejeli Vesničev načrt, sedaj se samo še razpravlja, pod kakimi pogoji bi šla radikalna stranka v novi kabinet. Radikalni klub zahteva, da se prekliche izključitev posameznih oseb (Protića, Pašića) in da pošlje vsaka stranka v vlado one osebe, ki bodo najbolje zastopali interese stranke in naroda v vladi. Jutri se bo pogajal dr. Vesnić s člani ostalih klubov. — V političnih krogih se je danes z velikim zanimanjem ventiliralo vprašanje, ali se nahaja Protičeva vlada v demisiji ali ne, ker se pogaja dr. Vesnić po nalogu krone s strankami za sestavo nove vlade. Demokratska zajednica stoji prej ko sije na svojem dobro znanem stališču, da se ne pogaja s sedanjo vlado preje, nego ta ne poda svoje demisije, ker je zavlačevalna taktika g. Protića vsem preveč dobro znana. V vladnih krogih se trdi, da služijo Vesničeva pogajanja s strankami samo v informacijo in če bi pogajanja za sestavo koncentracijske vlade rodila uspeh, potem bi podala šele Protičeva vlada svojo demisijo. —

Kakor izve beogradskega dopisnika za »Riječi SHS«, te vesti niso točne, ker je Vesnić že v Parizu dobil nalogo, da sestavi novi kabinet, da so torej vse vesti sedanje vlade, da ne obstoja kriza, neistinite. Čeprav vlada doslej formalno še ni podala demisije. — Iz poučenih virov se poročalo o misli Vesniče slededne posameznosti: Ni dvoma, da bo g. Stojan Protić, kateremu grozi eliminacija iz novega kabineta, storil vse, da otežkoči sedanje akcije dr. Vesniča, samo da se obdrži v sedlu, kakor se je sam izrazil. Merodajni krogi računajo s tem, da se v kratkem doseže sporazum in sestavi nova vlada, če pa do tega ne bi prišlo, se sploh ne bo sestavila strankarska vlada. Danes se je širila v kuluarjih narodnega predstavništva vest, da je prejel sedanja Protičeva vlada od krone ono oblast, ki jo je Protić od regenta zahteval v svojem memorandumu. Z radikalne strani se zahtuje, da bo Protić razpustil parlament in razpisal nove volitve, a ne za konstituantno, marveč samo za narodno predstavništvo, ali malo skupščino. Bliznja bodočnost bo pokazala, da vse te vesti, ki se nameroma širijo z radikalne strani, niso resnične in da je namen teh vestii prozoren, to se pravi, da se hoče zavleči pogajanja za sestavo močne koncentracijske vlade in natrositi javnosti pesek v oči. — Včeraj popoldne je imel radikalni klub sejo,

sito tako vlado, ki mu za pravično želje grozi z bajoneti.

= **Dr. Blankinjevo predavanje.** Dr. Ante Blankin je imel snovi v splitskem gledališču predavanje o akciji naših emigrantov v Ameriki za vojne, slikal je delovanje Jugoslovenskega odbora, akcijo za zbiranje dobrovoljcev in sodelovanje ameriškega javnega mišljenja ter končno utemeljeval politične zahteve našega naroda. — LDU.

= **Dr. Tuma v Gorici.** Italijanski listi poročajo, da se je vršil 1. maja v Gorici velik socialistični shod na trgu Cesare Battisti, kjer je govoril tudi dr. Tuma, ki je vehementno napadal sedanjo klerikalno - kapitalistično vlado v Ljubljani, ki ni zmožna dati jugoslovenskemu narodu one svobode in velikosti, po kateri hrepeni jugoslovenski proletarijat. Govor dr. Tume je bil sprejet z mnogimi »živio-klicem«.

= **Kaj delajo Habsburžani.** Nekaj potnik, ki se je te dni vrnil iz Švice, pripoveduje v »Agramer Tagblattu«: Slučajno sem naletel v odseku 1. razreda brzovlaka Chur-Curich na zakonsko dvojico Karel Habsburg. On je videti zelo slab, obraz mu je zabrekel, — pravijo, da mnogo pije, — in že dolgo zamerjene brke so videti popolnoma združane. Imel je brez dvoma silno drago obleko, a ta je visela na njem, kakor da je bila nemarno vržena na

pokvarjeno obečalo. Karel je sedel na srednjem sedecu ter je indolentno in brez zanimanja zrl v jutranjo meglo. Če bi ne bil kadil smotke »laurens«, bi utegnil kdo misliti, da ima voščeno figuro pred seboj. Mnogo bolj živa pa je bila gospa Zita Habsburgova, ki je sedela svojemumu možu nasproti. Tudi ona je oslabela in njen pogled, že itak bodeč, je bil še bolj prediren in bolj nestalen. Govorila je v italijanskem jeziku s svojim možem, ki pa je očividno niti poslušal ni. Pozneje sem izvedel, da so imeli Habsburžani v Oltnu majhen sestanek, bili so tam: Karel, Evgen, Friderik, Peter, Henrik, Ferdinand. Maks in nekaj ženskih članov te rodbine. Šlo je baže v poglavitem samo za rodbinske zadeve. Politično se je pogovor samo zasukal, ko se je ugovorilo, da so izsledili za obnovitev monarhije v Avstriji neugodni, na Čehoslovaškem minimalni in v Jugoslaviji popolnoma izključeni. Rodbinski svet je sklenil sprejeti izstop Marije Valerieje iz rodbine ter še nadalje pripoznati Karla v smislu hišnega zakona za poglavarja rodbine. Tako so mi pripovedovali ljudje, ki se še celo danes še zanimajo za Habsburžane. Zdi se, da se moramo res peljati v Švico, da najdemo še take ljudi, toda kmalu bo prišel čas, da se tudi tam ne bodo več zanimali za Habsburžane.

—*—

Telefonska in brzojavna poročila.

NAŠA MIROVNA DELEGACIJA IN SPOMENICA PRIMORSKIH JUGOSLOVENOV.

Trst, 5. maja. Dr. Josip Wilfan, član jugoslovenskega odposlanstva iz zasedenega ozemlja, ki je izročilo spomenico vrhovnemu svetu in Nititju, je izjavil, da sta z dr. Stangerjem ugovorila, da je korak jugoslovenskega odposlanstva našel pri članih naše mirovne delegacije popolno umevanje. Jugoslovenska mirovna delegacija se popolno strinja z vsebino spomenice.

TEŠINSKI PLEBISIT IN NAŠ PROTEST RADI PREKMURJA.

LDU Pariz, 4. maja. (Dun. kor. ur. — Brezlično.) Pod predsedstvom Cambona je bila danes poslaniška konferenca, ki se je bavila z glasovanjem v tešinskem okrožju. Z ozirom na ondotne nemire so glasovanje, ki naj bi se vršilo 12. maja, odgodili na 12. julij. Nadalje se je pečala konferenca s pritožbo jugoslovenske delegacije, ki je vložila protest proti rovarjenju madžarskih agentov v Prekmurju. Sklenilo se je, zahtevati pojasnila od madžarske vlade.

MEDNARODNA TRGOVSKA KONFERENCA.

LDU Pariz, 4. maja. (Dun. kor. ur.) Prva seja mednarodne trgovske konference bo jutri. Prejšnji predsednik angleške trgovinske zbornice v Parizu Walter Behrens bo stavil trgovski konferenci predlog, da bi zavezniki dali za plačevanje neobhodno potrebnih živil in strovin za obnovo Evrope v promet bankovce, za katere bi medsebojno jamčili. Te novčnice naj bi imele zakoniti kurz enega angleškega funta = 5 dolarjev = 25 frankov ali 25 lir in naj bi smele biti v prometu samo v zavezniških državah. Ta mednarodni denar naj bi se pod nadzorstvom internacionaliziranega upravnega sveta uporabljal za nakup potrebnih živil in strovin.

MEDNARODNI KONGRES INVALLIDOV.

LDU. Ženeva, 5. maja. (DKU.) Švicarska brzojavna agentura poroča: Mednarodni kongres vojnih udeležencev je glede vprašanja vojnih mirovni določil naslednje smernice: Vsaka obolelost ali ranjenje, katerega je povzročila ali poslabšala vojna služba, daje absolutno pravico do odškodnine. Vsaka nezmožnost za delo, preračunana v odstotkih, daje pravico do izplačila odgovarjajočih odstotkov povprečnih izdatkov za preživljanje, ne glede na vojaški čin ali civilno stališče dotičnika. Inozemci, čijih sinovi so padli kot vojaški, morajo dobiti odškodnino od one države, za katero so padli. Mirovni ne in odškodnine se morajo izplačati v valuti dežele, kjer prebivajo. Za vse žrtve vojne naj skrbí skupna mednarodna zakonodaja.

BREZUSPEŠNA POGAJANJA RADI JUŽNE ŽELEZNICE.

LDU Dunaj, 6. maja. (DKU.) Glavno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Kakor znano, je sredi preteklega meseca podguverner de-narnega zavoda Credit foncier de France, Regard z glavnim ravnateljem južne železnice dr. Fallom od-potoval v Beograd, da se pogaja s tamotnjo vlado glede njenega pristopa k samostojnemu provizorne-

mu režimu. Tekom pogajanj so se pojavile težkoče, vsled česar se ni mogel doseči pozitiven uspeh. Glavni ravnatelj dr. Fall se je povrnil na Dunaj, da poroča upravi o uspehu svojega potovanja. V kratkem gre v Pariz, kjer bo konferiral z družbo Assotiation Nationale. Podguverner Regard je iz Beograda naravnost odpotoval v Pariz.

NEMIRI V ITALIJI.

LDU Rim, 5. maja. (DKU — Havas) Anarhistični elementi, ki so se uprli sklepu delavske zbornice glede konca stavke v Livornu, so oplenili dve trgovini z orožjem. Pri tem je prišlo do spopadov s policijo. Ena oseba je mrtva, 20 jih je ranjenih, med njimi pet karabinerjev.

LDU Rim, 5. maja. (Dun. kor. ur.) Iz poluradnega poročila »Messaggera« o dogodkih v Viareggiu je sklepato, da je odkorakalo tja 200 karabinerjev. Splošna stavka se nadaljuje. V Livornu je proglašena splošna stavka, katere se udeležujejo tudi železničarji.

STAVKE V FRANCIJI.

LDU Pariz, 5. maja. (DKU — Havas) Po sklepu zborovanja so danes aretirali odbornika zveze železničarjev Sirollea. V uradnih krogih sodijo, da je stavka železničarjev dosegla vrhunec in da bo v kratkem končala s popolnim neuspehom železničarjev. Za primer stavke pripravljeni zasilni promet z avtomobili se ni uvedel. Zoper odrejene sodniške ali disciplinarne kazni ne bo dopuščen priziv. Opuščenih je bilo zelo malo železničarjev, sodijo pa, da bo število opuščenih vsekakor večje po nujnem pozivu železniških družb, ki so ga naslovile na stavkovalce. V rudnikih je položaj za dovolj, ker so rudarji v departementu Nord in Pas de Calais nadaljevali delo. Kar se tiče stavke pristaniških delavcev in vpisanih pomorščakov, sodijo, da bo v kratkem napetost ponehala, ker so te kategorije delavcev začele stavkati zgolj iz solidarnosti.

KONFERENCA V SPAA.

LDU Berlin, 5. maja. (Dun. kor. ur.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Bazla: Kakor poroča »Petit Parisien«, se v francoskih vladnih krogih marljivo bavijo z določitvijo programa v Spa. Ena izmed točk se peča z vprašanjem, ali se bodo izmed zavezniških držav udeležile konference samo Francija, Anglija in Italija, ali pa tudi Belgija, Poljska in Čehoslovaška, nemara celo Danska, ker so te države tudi vsled zemljepisne lege interestrane glede razorožitve Nemčije.

POLJSKO - UKRAJINSKI SPORAZUM.

LDU Amsterdam, 4. maja. (D. kor. ur.) Po »Telegrafu« javlja Poljska brzojavna agentura iz Londona, da je med Poljsko in Ukra-jino sklenjen dogovor glede mej. Splošno je nova meja taka, kakor kakor prejšnja. Ob Bugu odstopi Poljska Ukrajini velik del ozemlja z 1¼ milijona Poljakov, za to pa dobi vzhodno Galicijo.

POLJSKO - UKRAJINSKA ZVEZA.

LDU Dunaj, 5. maja. (DKU.) Ukrajinski tiskovni urad javlja: Zastopniki ukrajinske in poljske vlade so dne 22. aprila sklenili v Varšavi

zvezno pogodbo in tajni vojaški in gospodarski sporazum.

RADI DOGODKOV V MOSKVI.

LDU Amsterdam, 5. maja. (D. K. U.) Po »Telegrafu« je izjavil v angleški spodnji zbornici podtanjnik za zunanje posle, da angleška vlada z največjo skrbjo zasleduje dogodke v Moskvi.

KMETSKI UPOR V BELI RUSIJI.

LDU Moskva, 5. maja. (DKU Brezlično.) Poročila iz beloruske fronte pričajo, da je v beloruski provinciji Minsk, zasedeni po Poljakih, izbruhnil kmetijski upor, ki se je že zelo razširil.

BOLJŠEVIKI NA KAVKAZU.

LDU Moskva, 5. maja. (Dun. kor. ur.) Vojno poročilo od 4. t. m.: Na kavkaški fronti južno od kraja Sodsi so se ostanki Denjkinove in kubanske armade, ki so bili odrezani od vsega sveta, brezpogojno udali rdeči armadi. Ujetniki štejejo kakih 60.000 mož z dvema generaloma. V Baku so našli neizmerne množine bencina, petroleja, strojnega olja in nafte. Pridobivanje petroleja se bo nadaljevalo nemoteno.

NERESNIČNA VEST O KIJEVU.

LDU Berlin, 4. maja. (Dun. kor. ur.) »Deutsche Tageszeitung« doznava iz Varšave, da vest o osvoboditvi Kijeva po Poljakih ni resnična. NEMŠKA NASILSTVA V OPOLJU.

LDU Berlin, 4. maja. (Dun. kor. ur.) Kakor poročajo listi iz Opolja, so prišli nemški delavci pred stanovanja poljskih voditeljev in so doslegi oddajo orožja in belih orlov. Zvečer je množica vdrla v prostore poljskih časnikov in razdejala stroje.

LDU Berlin, 4. maja. (Dun. kor. ur.) — Wolff.) V zadevi tajnih dokumentov o poljskih prevratniških namerah v Gorenji Šleziji je bila predsedniku medzavezniške komisije v Opolju, generalu Le Rongu, izročena nemška nota, ki opozarja zaveznike na poljske revolucionarne organizacije. Nemška vlada je poslala medzavezniško komisijo, naj prevratniške poljske organizacije razpusti in izžene vse osebe, ki so z njimi v stikih. Vse te osebe so se brezdvomno pregrešile proti določbam mirovne pogodbe.

O IZROČITVI NEMŠKIH LADIJ.

LDU Pariz, 5. maja. (DKU.) »Temps« poroča iz Londona: Jutri dospe semkaj nemško odposlanstvo, ki bo konferiral z angleško vlado glede načina izročitve nemških trgovskih ladij. Gre za izvedbo tehle določbe: izročitev jadrnic in polovice vseh nemških ladij med 1000 in 1600 ton, izročitev pristaniškega gradiva kot odškodnina za vojne ladje, poplajene v Scapa Flowu, ter letna dobava 200.000 ton novih ladij tekom petih let, počenši s podpisom mirovne pogodbe.

MADŽARSKA MEGALOMANIJA IN MADŽARSKA NADE.

Budimpešta, 4. maja. V dobro informiranih političnih krogih se trdi, da madžarska vlada nikakor ne namerava podpisati mirovne pogodbe. Vrhovno poveljstvo narodne vojske je pripricano, da antanta ni zmožna vojaško nastopiti proti Madžarski. Vojaško akcijo bi lahko začele le male sosedne države, ki so neposredno udeležene na razkosanju nekdanje Ogrske. Madžarska narodna vojska je pripravljena vsak hip na vojno. Vrhovno poveljstvo namerava izgnati vojaštvo sosednih držav čez meje nekdanjega ogrskega kraljevstva. Uspeh vojaške akcije bi pospešile revolucije, ki bi nastale v zasednem ozemlju. Vlada računa tudi z možnostjo razpada čehoslovaške in romunske vojske.

MADŽARSKA TATVINA STROJNIC.

LDU Dunaj, 4. maja. (DKU.) Kakor poroča »Korrespondenz Herzog« iz St. Pöltna, je dobilo tamotnje skladišče za stvarno demobilizacijo ukradenih 26 strojnic nazaj. Preiskava je dognala, da so bili udeleženi pri tatvini madžarski stotnik Rebatzpy, madžarski poročnik Berenyi, madžarski narednik Edmer, nadporučar Kotland in topniški narednik Stoeher. Ukradene strojnice so hoteli spraviti s pomočjo železniškega uradnika na Madžarsko. Strojnice so pozaprl. Poročnik Berenyi je bil odšel v Budimpešto, da poskrbi vse potrebno za prevoz in predajo strojnic.

Iz naše kraljevine.

— Šet dvorne pisarne. O. Dragoljub Janković je prevzel mesto šet dvorne pisarne. — LDU.

— Nov načelnik generalnega štaba. Za načelnika glavnega generalnega štaba je imenovan vojvoda Živojin Mišić, za njegovega pomoč-

nika pa general Peter Pešič. Glavni generalni štab prične poslovati med 5. in 6. majem, ko prestane poslovanje vrhovne komande. Do povratka vojvode Mišića, ki se nahaja že več kot pol leta na zdravljenu v Franciji in čigar zdravstveno stanje vzbuja še vedno skrb, bo opravljal dolžnosti načelnika glavnega generalnega štaba general Pešič. — LDU.

— Iz prezanstva se je vrnil v Split dr. Miho Buzolić, katerega so bili Italijani pred letom dni odgnali na Sardinijo. Bivati je moral dolgo časa v nekem gorskem selu med divjimi pastirji. Socijalistični poslanec Treves mu je pripomogel, da so ga premestili in ončno pustili domov. Dr. Buzolić je poprej služboval v Pulji, kjer je pridno deloval v korist istrskih slovanskih trpinov.

— Radi visoke pristojbine. Lastniki in zakupniki velikih kavarn »Moskve«, »Grand Hotel«, »Ruski car« in »Imperial« so sklenili, opustiti godbo v svojih prostorih, ker znaša nova taksa za godbo 200 dinarjev na dan.

— Največja tvornica sode v vsej srednji Evropi je ona v Lukavcu pri Tuzli v Bosni. Proizvaja na leto 2400 vagonov izvrstne sode, ki vzdržijo konkurenco z ameriško sodo. Na londonskem tržišču bi se lahko uveljavila, ker tam silno potrebuje sode. Istotako v Čehoslovaki. Za našo rabo zadošča 500 vagonov, drugo se lahko izvozi. Koncem 1919. je ustavila delo zbog pomanjkanja oglja, koks in amonijaka. Zeleti je, da začne skoro zopet obratovati, kajti Čehoslovaška ponuja koks in amonijak, oglja se bo pa že tudi dobilo, saj ga je dovolj v bližnjem rudokopu.

Dr. Otočar Ribač o reškem vprašanju.

Zagrebske »Novosti« z dne 4. t. meseca priobčujejo razgovor s članom mirovne delegacije drjem Otočarjem Ribačem o reškem vprašanju. Dr. Ribač je rekel med drugim: »Predlog z dne 14. januarja t. l., ki je kasneje tvoril vsebino ultimata z dne 20. januarja, je sicer opustil idejo umesne države reške, priznaval pa je Italiji Senožeče in teritorialno zvezo z Reko tako, da bi bila v tem slučaju vsa Istra pripadala Italiji. Po tem predlogu bi naj bila Reka neodvisno mesto s pravico, da si sama izvoli svoje zunanje zastopstvo po kakih drugi državi, pri čemur se je vsekarj mislilo na Italijo. Kot kompenzacijo bi se nam dala Skader in Severna Albanija«. Dr. Ribač govori o znanem ultimatu in nadaljuje: »O ultimatu ni bilo več govora, pač pa so se pričela direktna pogajanja v Londonu, ki so se potem nadaljevala v Parizu. Z ozirom na odločen odpor s strani Jugoslavije proti teritorialni zvezi Italije z Reko, kakor tudi proti italijanskemu presežanju preko Wilsonove črte, so italijanski mirovni delegati sprožili druge predloge, v katerih je zopet igralo glavno vlogo vprašanje italijanske suverenitete nad Reko. V slučaju, da bi Jugoslovani sprejeli suvereniteto Italije nad Reko, so bili Italijani pripravljeni na večje koncesije v drugih vprašanih, ter bi nam priznali Volosko, Opatijo, Kastav itd. V nasprotnem slučaju so Italijani izjavili, da vstrajajo pri svojih zahtevi glede teritorialne zveze. V tem smislu je italijanski minister zunanjih del Scialoja neposredno pred sanreinsko konferenco formiral dve alternativni in pozval naše delegate, naj pridejo v San Remo, toda samo v tem slučaju, ako sprejemo prvo ali drugo alternativo. Ker jugoslovenska delegacija ni pravčasno dobila zveze z Beogradom, ni mogla oditi v San Remo. Med tem je nastal znaten preokret v italijanskem javnem mnenju. Dočim je italijanska javnost prej odbijala predlog z dne 9. decembra 1919., glasom katerega bi reška vmesna država štela 250.000 prebivalcev z Bohinjem in Idrijo ter s Cresom, Kromom in Sušakom do Bakra, se je sedaj jelo povdarjati, da je takšna rešitev sprejemljiva in italijanski generalni štab je izjavil, da je takšna rešitev v strateškem oziru bolj zadovoljiva nego Wilsonova črta. Preko časopisov smo izvedeli, da je Nitti na konferenci z dne 25. januarja sprejel rešitev, predlagano dne 9. decembra, kar bi značilo popoln sporazum izmed vseh štirih velesil, torej tudi Amerike.

Ker nismo hoteli, da bi se to vprašanje rešilo brez nas, dasi nismo načeli nasprotniki vmesne reške države, v kateri bi bilo 250.000 Jugoslovenov in 40.000 Italijanov, vendar je poslala naša delegacija proti takšni rešitvi protest, naznačujoč, da direktna pogajanja z italijansko delegacijo niso prekinjena in da smo pripravljeni, jih nadaljevati. Predno je dospela ta naša biziavka v San Remo, je Nitti na konferenci izjavil, da sprejema Italija predlog

rešitve reškega vprašanja z dne 9. decembra, ali da sahteva neke korekture. Ko je Nitti dobil našo brzojavko, je predlagal, naj se nadaljna razprava o reškem vprašanju na konferenci opusti, ker se prično direktna pogajanja. Ker se je torej rešitev reškega vprašanja z dne 9. decembra načelno sprejela, se je situacija bistveno spremenila in vprašanje umesne reške države je postalo veleskajalno. Sedaj je treba resno pretresati vprašanje, katera rešitev najmanj škoduje našim interesom. — Kakor torej vse kaže, se ima osnovati reška vmesna država, katera naj bi pripadala skoro vsa naša Notranjska in tudi del Goranske z Bohinjem in Bledom. Menimo, da bi proti takšni rešitvi reškega vprašanja nastopilo enodušno vse slovensko javno mnenje. Bohinja in Bleda ne damo tudi reški vmesni državi ne!

I. jugoslovanski polk v Sibiriji.

Poročnik I. jugoslovanskega polka v Sibiriji, g. Bogdan Pogačnik je došel kot polkovni delegat v Ljubljano ter nam podal nastopne informacije za širšo javnost:

I. jugoslovanski polk šteje kakih 2000 mož (po večini Slovencev in Hrvatov) ter se nahaja v mestu Nižni Udinsk ob sibirski železnici, okrog 500 km severozapadno Irkutsku. Polk je v čški diviziji skupini in mu je izročenih v varstvo 800 km sibirake proge. Stanuje v vagonih. Pisem in poročil ne dobiva z doma že dve leti, kar je ljudem še posebno hudo radi tega, ker drugim četam pisma prihajajo. Od kar so Čehi z boljševiki sklenili premirje, se pripravljajo jugoslovanski legijonarji na vrnitev v domovino. Če bo šlo vse v redu, utegne biti naš polk meseca junija v Vladivostoku, oktobra ali novembra pa doma, to je v izkrcovalni staciji Dubrovniku. Delegacija, katere član je g. Pogačnik, je poslal polk v Beograd, da intervenira pri vladi za najizdatnejšo in najnujnejšo podporo pri repatriaciji. Gospod Pogačnik je odpotoval 27. februarja 1920 na ameriškem parniku Sheridam iz Vladivostoka.

Gosp. Pogačnik je prinesel s seboj tudi pošto nabega sibirake polka za domovino, ki bo te dni razposlana. In seznam onih naših fantov, ki so umrli ali padli v Sibiriji.

Po tem seznamu so mrtvi ti-le: Erjavec Andrej, rojen 1887, Moste. Ljubljana; Šnerget Ljudevit, rojen 1898, C. Kranja, Ljutomer; Curel Anton, roj. 1894, Potok, Kočevje; Bervar Ivan, roj. 1884, Tisovec, Litija; Volac Ivan, rojen 1889, Podgorje, Slov. Gradec; Znidarski Josip, rojen 1897, Ilirska Bistrica, Postojna; Osvačič Franjo, rojen 1894, Maribor; Volendič Franjo, rojen 1889, Nadežje selo, Postojna; Mohorko Josip, rojen 1882, Rače, Maribor; Sterle Anton, rojen 1896, Ilirska Bistrica, Postojna.

Nemškimi sanjačem o album.

Onim, ki bi radi razbili jugoslovensko narodno in državno jedinstvo, je napisal v »Frankfurter Ztg.« Herman Wendel tele pametne besede v album: »Črnožoltni ljudem se zdi, da se je čas postavil na glavo, ker se ob Donavi, Dravi in Savi ne rode več Nemci in Madžari z oostrogami na nogah in Jugoslovani s sedli na hrbtih. Ti ljudje ne razumejo več sveta, v katerem sede zaničevani »strežajski narodi«, kakor jih je imenoval Hebbel, pod lastno streho in ob svoji mizi. In ker je njihovo hrepenenje osredotočeno edino na to, da bi zasukali kolo svetovnega razvoja zopet nazaj, tiče z graškimi Velehrvati pod eno odelo, ljubimkujejo z italijanskimi Imperializmi, šepetajo Antanti na uho geslo o donavski zvezi, drže v ozadiju punčko Karla Habsburškega in uganjajo takšne predrzne neumnosti, da jih je moral državni kancelar Renner v narodni skupščini javno prijeti za ušesa in jih zlasati. Z namenom, da bi z obrekovanji spravili v oče Evrope ob ugled jugoslovensko državo, posegajo ti gnusni prevziki gnusne preteklosti po najneumnejših izmišljotinah. Z vestmi, da hrenene v Sloveniji »splošno« po »prejšnjih razmerah« — po avstrijski knuti seveda! — se še le pričnajo dolge litanije njihovih laži. Značilno spričevalo za izrazito zgodovinsko razumevanje, s katerim delajo nemški propagando na koroškem plebskitem ozemlju, nam podaje vest, ki jo širi »Narodno« politični odbor v St. Vidu ob Olini, da se pri srbskih oficirjih kaže čisto določa, »da zajemajo jedi iz sklade z golo roko!« Toda kakor so bedasti in neumna takšna sredstva, še bolj nevarni in pomisleka vredni je cilj, za katerim se želijo ne samo nemški »avstrijski« nadaljuje, marveč tudi vsenemški velehrvati v naši lepi republiki. V raspravi o jugoslovenskem vprašanju se n. pr. zavzema »rasno« zblaznela in »nemško nacionalno« pšana »Politik« — antropologično Monar-

schift« za to, naj Nemci podpirajo veliko-hrvatske načrte (varstvena znakma Gradec), in zavija oči v blazni svoji bedastosti takole: »Ako se posreči, da dosežejo Hrvati, ki so sovražni tudi srbski dinastiji, svojo neodvisnost in da si ustanove s pomočjo Nemcev in Italijanov samostojno državo, je Velika Srbija potisnjena proti sredini Balkana in zmanjšana za polovico njene moči in veljave: Slovenci, obdani od Nemcev, Madžarov, Hrvatov in Italijanov zdrže v njihovo podrejeno brezposelnost in nemški vpliv na Stajerskem, Koroškem in Kranjskem je

zopet izpostavljen in uveljavljen.« — Heilo! Izborni Ponosni plapol za stava črnobelordeča! Kako daleč je še od Berolina v Bagdad? Koliko stane ves svet? — In za nizkim, toda železnim čelom teh paglavcev se ne zabliska niti trohica razumevanja, da je nas prav ta tu nasvetovanja nesramna politika razdeljevanja in gospodovanja, razkrojavanja in ščuvanja skupaj spadajočih narodnih delov ob aneksijski krizi in za časa ultimata Srbiji pognala v prepad najgloblje bede, v katerem danes liži nemški narod z razbitimi udli.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. maja 1920.

— Nemške balke. Nemški listi priobčujejo najrazličnejše balke o dogodkih v Sloveniji. Govore o revoluciji, o krvavih spopadih med vojaštvom in civilnim prebivalstvom, o potokih krvi itd.; zatrjujejo, da ima rabelj polne foke dela, da spravi na drugi svet številne uporne železnčarje, ki jih je dala aretirati vlada. Zlasti o Mariboru vedo ti listi povedati prave strahote. Pišejo, da love vojaki z bajoneti uporne železnčarje in da jih vkovane v težke verige gonijo v ječe vojaškega sodišča. Znana komunistična hujšaka Walisch in Nachtigal sta bila ba je po prekem sodu obsojena na smrt. Rešiti sta se mogla ba je edino na ta način, da sta utekla v gorovje in se sedaj skrivata nekje na Pohorju. A ne samo proti železnčarjem, tudi proti nedolžnim mariborskim Nemcem ba je divjajo naše oblasti na naravnost nepopisen način. Zato beže Nemci trumoma preko meje v Avstrijo. Kar pa jih je še ostalo doma, so jih jugoslovenske oblasti priele in nasilno pognale preko meje. Število teh izgnancev znaša preko 700. — Na teh strašnih vesteh je samo toliko resnice, da so naše oblasti pognale preko meje nekaj tujih komunističnih hujšakov, ki so v Mariboru ščuvali delavstvo na upor proti državi.

— Podžupan beogradski g. Danilo Živaljević je danes posetil naše uredništvo. G. Živaljević ostane še par dni v Ljubljani, na kar odputuje v Celje, kjer se bo pogajal glede dobave granita za beogradsko mestno občino. G. Živaljević je dobro poučen o naših razmerah in jim sledi z največjim zanimanjem.

— Za profesorske kandidata. Da se dobi pravočasno pregled pomolnih učnih moči za prihodnje šolsko leto, pozivljajo se vsi oni kandidati srednješolskega učiteljstva, bodisti, da so že na kakem učilišču zaposleni, bodisti da so šele dovršili filozofske študije, ki žele kakega suplentskega mesta na srednjih šolah ali učiteljskih v Sloveniji, da se pripravijo potom svojega ravateljstva, oziroma naravnost pisмено višjemu šolskemu svetu vsaj do 30. junija t. l. V teh direktnih prijavah je navesti kraj in leto rojstva, sedanje bivališče, znanstveno stroko, za katero so usposobljeni (z navedbo izpravevala), ali za katero se šele pripravljajo v tem slučaju s potrebnimi potrdili.

— Točenje vina in piva zopet dovoljeno. Deželna vlada za Slovenijo je v četrtašnji svoji seji razveljavila naredbo z dne 19. aprila glede prepovedi točenja alkoholnih pijač in prodaje vina in piva v zaprtih steklenicah. Prepoved točenja žganih opojnih pijač ostane še nadalje v veljavi. Prestopki te naredbe se kaznujejo s takojšnjo ustavitvijo obrti.

— Gg. inženirji, ki se nameravajo udeležiti glavne skupščine Udruženja jugoslov. inženjerjev in arhitektov dne 24. in 25. maja v Zagrebu, naj se nemudoma prijavijo pri društvenem odboru. Pripravljeni odbor v Zagrebu zahteva število in naslove udeležencev do 9. tm.

— Zapuščine in zavarovalnine v Ameriki. Veliko je med našim narodom ljudi, ki imajo svojce v Ameriki ter je za temi v letih vojne nastalo precej zapuščin, in zapadlo nekaj zavarovalnin. Vseled ameriških vladnih odredb, so ti premoženjski objekti, v kolikor se jih je likvidiralo, založili pri upravniku sovražnega premoženja v Washingtonu, oziroma pri tozadevnih oblastvih v drugih ameriških državah, tako, da bo treba veliko potov, predno bodo dobili ta premoženja dediči v roke. Za posameznika je postopek združen s velikimi stroški, dočim bi se pri skupnem nastopu dalo hitreje in ceneje doseči uspeh, posebno kar bi bilo v slučaju, da gre za skupno veliko svoto, možno osebno intervenirati. Da bo možno ugotoviti, za katere svote gre tu, pozivljamo vse, ki imajo v Zedinjenih državah ameriških zapuščine in zavarovalniške terjatve, da mi leta čimprej sporočijo, da se uvede sporazumno

enoten postopek, ako bi to kazalo. Radi splošnokoristnega namena prosim tudi sodnije in urade, gg. odvjetnike ter notarje za prijavo, vse jugoslovenske liste pa za ponatis tega poziva. — Gospodarska pisarna dr. Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6.

— Državne menjalnice za vračajoče se Amerikance. Take menjalnice je ministrstvo za finance ustanovilo pri davčnih uradih v Kotoru, Dubrovniku, Metkoviću, Splitu, Sarajevu, Ljubljani in v Mariboru. V Ljubljani prevzame te posle davčni urad za ljubljansko okolico (sodna palača). Ti uradi bodo zamenjavali denar samo izseljencem, vračajočim se iz Amerike, in sicer samo dolarje, ki jih prinese s seboj. Zamenjevalni kurz bo za pol dinarja ali dve kroni izpod dnevnega prodajnega kurza dolarjev na beogradski borzi.

— Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 25. aprila do 1. maja se je rodilo v Ljubljani 26 otrok, 2 sta bila mrtvorojena, umrlo je 27 oseb, med njimi 6 tujcev. Za otročico je umrla 1 tulka, za jetiko 6 oseb, vmes 1 tujec, vsled nezgode je umrlo 11 oseb, za pljučnico 1 oseba. Oboleli: za otročico 1 tulka, za ošpicami 12 oseb in za vrtatiko 1 tulka.

— Tatvina harmonike. Invalid Fran Srebot, stanujoč v belgijski vojašnici, se je odšel dne 9. februarja t. l. v Rogaško Slatino. Na glavnem kolodvoru pa mu je bila izmaknjena harmonika, vredna 2000 kron. Invalid je za tatomo dolgo pozvedoval ter je konečno dognal, da je bila harmonika prodana nekemu starinarju na Sv. Jakoba nabrežju. Starinar pa jo je dalje prodal trem dolenskim fantom.

— Vlom v Metliki. Iz Metlike se nam piše: Pretekli teden so tatje tu v mestu na glavnem trgu vlomili v delavnico krojaškega mojstra Leop. Rajmerja in odnesli obleke in druge robe v vrednosti 35.000 K. Dasi je pritlična hiša, v kateri se nahaja napominana delavnica, jako obljudena, vendar ni nihče čul predrznih roparjev, ki so bili bržkone domačini, katerim je bilo dobro znano, da ni ponoči v delavnici nobenega stražnika. Vzorni mladi obrtnik, ki si je vrnili se iz vojske pričel komaj malo pomagati, je s to krajo skoro popolnoma uničen! Kdaj si bode siromak zopet opomogel? Vsi ga pomilujemo! Toda njegova srčnost, pridnost in varčnost so porok, da poštenemu možu ne bo upadel pogum in da si bode znal v kratkem času že pomagati iz te hude nesreče! — Prav mnogo tatvin se je dogodilo že v Metliki in okolici med vojno in po vojni, a žalibog se ljudje kljub temu še vedno premalo ali nič ne brigajo za varnost svojega premoženja. Kjer je v hiši nakopičena večja vrednost, moral bi biti dotični prostor tudi ponoči znotraj zastražen. Tudi občinska straža je nezadostna.

— Šalostna statistika. »Glasnik ministertva narodnega zdravlja« prinaša v svoji 7. številki pretresljivo statistiko o vplivu vojne na naše narodno zdravlje. Za Bosno in Hercegovino veljajo številke, ki jih navaja ta statistika, a prav gotovo so v enaki meri veljavne tudi za ostale pokrajine naše domovine. Po tej statistiki se je dvigalo prebivalstvo od leta 1908 do 1913 v razmerju 14% in se število prebivalstva naraslo v teh letih od 1.839.879 na 1.990.271 duš. Do leta 1917 bi bilo moralo število prebivalstva narasti vsaj na 2.104.811 duš, v resnici pa je padlo na 1.978.980. Bosna in Hercegovina ima tudi zelo velik odstotek tuberkuloze. Dočim pa je število slučajev pred vojno še začelo pelagoma padati, je tuberkuloza zlasti leta 1914 sahtevala velike žrtev ter je danes smrtno veled tuberkuloza naravnost ogromna in znaša 12.96% vseh smrtnih slučajev. Čudno je, da je umrljivost otrok v prvem vojnem letu padla za petdesetila od 94.481 na 30.472, a pomnože konstantno padala, tako da je leta 1917 umrlo samo 18.180 otrok v starosti od 1 do 10 let. To dejstvo je svedo v svet s številom porokov, ki je v vojnih letih silno padlo. Dočim se je leta 1918 rodilo 82.383 otrok, je prišlo leta 1917 še samo 42.517 otrok na svet. Statistika sadnjih dvih let še alnoma, zato ne moremo razmišljati vpliva povojnega časa na umrljivost prebivalstva.

Sokolstvo.

Mahnkov večer, ki ga priredi društvo za zgradbo Sokolskega doma Sokolu I., se vrši kakor že naznanjeno, nepreklicno v soboto, dne 8. maja ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela Union. Ker je spored obširen in namen plemeniti, upamo, da se bodo brati in sestre, kakor tudi Sokolu I. naklonjeno občinstvo te prireditve v obilnem številu udeležili. Vsem, ki im je delo našega Sokola I. znano in čijih simpatije so na njegovi strani, kličemo: V soboto, dne 8. maja v Union, da pomagamo vrlemu društvu, da si čim prej zgradi prepotrben lastni dom! — Zdravo!

— Deški naraščal telovadnega društva »Sokola« v Ljubljani bo imel svoj I. letošnji pešizlet v kroju v nedeljo, dne 9. t. m. in sicer na Posavje k Urbanču. Odhod iz Narodnega doma točno ob 2. popoldne. Ob 4. popoldne bo na travniku pri Urbanču javna telovadba s sledečim sporedom: 1. Proste vaje; 2. orodna telovadba; 3. igre in 4. zaključna skupina. — Vstopnina je 4 K za osebo. — Poleg staršev naraščala se pričakuje mnogobrojne udeležbe i od strani drugih prijateljev sokolske mladine. —

Sokol Polje, ženski odsek, priredi v nedeljo, dne 9. maja telovadno akademijo ob 8. zvečer. —

— »Sokol« Moste pri Ljubljani vabi bratsko članstvo na svoj izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 9. maja ob 9. uri v prostorih gostilne br. Avg. Klinca, Vodmat 83. Dnevni red: Volitev staroste in podstaroste ter 2 odbornikov. —

— Sokol v Šoštanju je v nedeljo, dne 11. aprila popoldne priredil svoj prvi letošnji spomladanski pešizlet v šoštansko okolico in sicer na 2 uri oddaljeni »Forchtenegg«, kjer se nahaja razvalina srednjeveškega stolpa. Zbralo se nas je lepo število, kajti udeležili so se skoro vsi telovadci in telovadke z bratom starostu na čelu. Med potikom pod razvalino nam je brat Janke Sernek podal kratko, a zanimivo zgodovinsko črtico o tej razvalini. Temu je dodal še kratke, a jedrnat zvezo sokolskega ustanovitelja dr. Miroslava Tyrša in njegovega narodnega sodelavca Fignerja. Z velikim sokolikom navdušenjem smo se pevale vrnili proti domu. V Družmirju smo se zopet zbrali, odkoder smo v četverrednih odkorakih v mesto. Na glavnem trgu smo zapeli »Lepo našo domovino« ter se veseli razšli z upom, da se v kratkem na prihodnjem zletu zopet vidimo. Zlet, ki nam je nudil prelep užitek spomladanske narave, prijetno zabavo in poglabitev v sokolsko idejo, nam ostane trajno v spominu. J. K.

Kultura.

— Uradniška predstava »Smrti ples« se vrši v dramskem gledališču v petek dne 14. t. m. ob pol 20. Za sebo in državno uradništvo dobi vstopnice v predprodaji v pisarni »Društva zasebnega uradništva Sl.«, Gosposvetska cesta 12/II.

— Jubilej. Gospod Anton Zerlini. Član orkestra kraljevskega gledališča, praznuje danes 20letnico svojega umetniškega delovanja. —

Koncert »Ljubljanskega Zvona«. Pri koncertu je sodeloval orkester kr. nar. gledališča, pomožen s člani orkestralnega društva »Glasbene Matice«, s kapelnikom Bresovskim. Koncert je otvorila Dvorčanova ouvertura: »V naravi«, zame eno njegovih slabestih del; izvajana pa je bila vsekoli prav lepo in precizno, želel bi le, da bi imela več življenja. Bolje izpeljana je bila H. Berliozova simfonična pesnitev: »Harold en Italie« (po Byronu), v kateri skladatelj v štirih oddelkih alika prisrce iz Italije, ki jih je deloma sam doživel in so mu vilenli neizbrisni spomini. Kompozicija sama interesna, bolj valed mojstrske instrumentacije kakor pa valed muzikalčne strukture. Zraven se je izkazal soloviolist L. Czerny, ki je kot član kvarteta »Zikla« vzbudil pozornost s svojim polnim, sočnim, a tudi sladkim in nežnim tonom. Njegovo prednašanje je bilo vzorno, je ponekod je izginil njegov ton v jakosti polnega orkestra. S primernim ognjem predvajana, četudi v detajlu ne ravno idealna, se mi je zdelo noviteta: »Karnaval« (simfonična slika) B. Perića. To je prva pri nas igra skladba mladega, zelo nadarjenega skladatelja, in meni je valed duhovito karakterizacija ugajala. Posebej me hvale vredna je lahorna instrumentacija, pri nas dočim je redek pojav. Hvaležen sem g. Bresovskemu, da je dal priliko vsaj nekoliko spoznati nam doalei še neznanega obetajočega skladatelja. Temu nasproti je bil Adamičev poizkus v večji, orkestralni formi valed, naravnost prenaslvenega samostika prav ponesrečen. Boljši so njegovi, deloma prvili izvajani zbori, čeprav s ostalimi na tem koncertu petimi zbori vred še dolgo ne dosegaajo resne lepote Lajčeve druge dvospela, ki pa hal ni bil tako protivajan, kakor zaslui, ter je pri svojem prvem javnem predavanju našel v gđ. Gajovi in Močvadovi vzorniki interpretirali. Društvo je poklonilo narodno šenstvo po g. dr. Tavničarju vreden venci in trak. L. K. — Naredna Galerija razpisuje za dni svoje prvo društveno poročilo o dočendanem svojem delovanju. Poročilo

obsega razven informativnega zgodovinskega članka dr. J. R. »Slov. upodobljenost umetnosti« še izšepno poročilo o društvenem ustroju in delovanju. Iz tega posnemamo, da je društvo imelo v letih 1918/19 30 ustanovnih in nad 100 rednih članov. Kupilo je za svojo nedavno javnosti odprto galerijo 25 izvirnih slov. umetnikov v skupnem znesku 47.490 K. Dolej ta prevažna kulturna ustanova ni bila deležna državne podpore. Navezana je bila, kot vse naše prosvetne institucije, samo na idealno poštrevnost slovenskega naroda, ki je že nešteto krat pokazal, da vé ceniti visoka kulturna stremeljenja. Zato se je to poročilo poslalo tudi mnogim nečlanom, obenem z vabilom, da pristopijo v krog društevnikov in pomagajo po svojih močeh ti veliki kulturni ustanovi do zaželjenega uspeha. Vse slovenski narod se mora zavedati, da je Narodna Galerija ena najvažnejših njegovih prosvetnih trdnjav, vredna svestnice hrvaške Strossmayerjeve galerije in drugih sličnih institucij.

— **Pugelj Milan: Črni panter.** Zbornik novel in novelet. Založila umetniška propaganda. V Ljubljani. 1920. Strani 218. Cena 30 K. Dvanajst skrbno izbranih kratkih in umetnih je zbiral Pugelj pod skupnim naslovom, vzajem s prve novele. Vendar pa je črni panter hkratu simbol, ki velja za vse tiste spise, ki so nedvomno višek avtorjeve umetnosti. Po vsebini se jim pozna, da so nastali tekom poslednjih vojnih let, ki jih je označil pisatelj s finimi, a plastičnimi prizori. Pod doždevno mirnim, suhoim, le tu in tam činično humoriziranim pripovedovanjem, ki je za Puglja sploh karakteristično, občuti čitatelj izredno nežno dušo sanjarja - trpina in ostrega opazovalca. Čisto osebne, skoraj biografske, zato najbolj občutene sta noveleti »Pisnik« in »Igrac«. Zlasti druga je polna globoke tragike, zajete iz brutalne resnice. Prav izvirne so tudi novele iz kmetijskega življenja: »Hude noči«, »Vesela zgodba« in »Čremošnik«. Čitali smo jih s prav posebnim užitkom. »Mika« in »Fronek« sta dvojce kabinetskih umetnikov, ki spadata takisto med najboljše naše beletrije. Za črtico »1915« sledi »Prebujenje« iz dni našega osvobodjenja. »Tilda na križu« je nekam moralizirajoča, a stilistično vzorna stvarca. Najmanjše pugeljske je »Hrepenenje«, dasi je vsebinsko najtežja. Pisatelj je sila ekonomičen, kratak, odrezan ter se tudi z največjo preprostostjo vzbudi največji dojem. Kjer bi napisal kdo drug dolgo novelo, vrže Pugelj par kratkih poglavij, ki povedo vse ter zbuja v čitatelju verigo misli in občutkov. In prav to je močestvo Pugljevo: z malo besedami mnogo povedati ter še več prepustiti čitateljevemu arenu. V črtičarstvu se je Pugelj razvil

v našega prvega umetnika. Ako bi se izbrale iz njegovih številnih knjig najboljše in izdale v knjigi, bi se predstavljal naš Pugelj svetu kot eden največjih jugoslovanskih novelistov moderne dobe. Prav nič ne dvomimo, da postane »Črni panter« kmalu dragocena knjiga vsakemu našem inteligentu, ki ima fino razvit okus za nežno, drobno leposlovno umetnost. Priporočamo jo torej prav izrečno: malo tako dobre beletrije smo dobili na mizo v poslednji dobiti kot je tale.

— **Revue Yougoslave.** Najnoviji broj »Revue Yougoslave« objavljuje Mazzini-jev testament novim naraštajima talijanskim, pozivajući Talijane da poštuju zavet ideje velikog aostla svog, koji je propovedao bratstvo naroda i koji je smatrao Jugoslovane kao prirodne saveznike Italije. U političkoj hronici gl. Dr. Milete Novakovića poziva se talijanska vlada, da uvidi svu korist od popuštanja od svojih imperijalističkih zahteva. Ovak broj objavljuje govore kojim su u Beogradu predstavili protiv ultimatumu Jugoslaviji upućenog po traženju Italije. Ostali članci od G. E. Denisa, Dr. A. Belica, Dr. O. Haleckog, J. Rabat, J. Perrigaulta, J. Bourgoine, Save Boskovića i drugih tiču se Jirečkove »Istorije Srba«, Instituta Slovenskih Nauka u Parizu, odnosa Francu-

ške i Jugoslavije povodom Jadranskog Pitanja, kongresa koje je držala u Zagrebu cela Jugoslavenska Omladina, našeg pozorišnog života, konferencija koje se drže u Francoskoj o Jugoslaviji, knjiga i časopisi o name, U »Ekonomske i historijske« izlaze se stanje naših železnica i iznose uzroci naše krize u saobraćajnim sredstvima; traži se vraćanje naših lokomotiva koje su neprijatelji odneli iz zemlje. »U svakoj svesci »Revue Yougoslave«, piše jedan ugledan pariški list, ogleda se po jedan deo od celokupnog života u Jugoslaviji. Časopis se dobija u Kulturnom Odoru u Parizu (9 rue Michelet) i u svima većim jugoslovanskim knjižarama.

— **Za koncert »Glasbene Matice«** (orkestr. društvo) v ponedeljek, dne 10. maja, ki se bo 17. t. m. ponovilo, se dobivajo vstopnice od danes dalje v trafiki v Prešernovi ulici. Prodaja vstopnic se je zakasnila, ker nas je državna finančna uprava zadnji moment presenetila z visokimi taksami (do 5 K na vstopnico) kojih pobiranje je nadvse zamudno. O državnih taksi izpregovorimo še na tačnejše, ko bo objavljen napovednik pravilnik finančnega ministrstva. Vspored koncerta je vseskozi velenimiv.

poslancev za sklepanje odgaja sejo na 7. t. m. ob 16. z istim dnevnim redom.

KONCENTRACIJSKI KABINET.

LDU Beograd, 5. maja. (Uradno.) G. Vesnić je pričel v torek in davi pogajanja s parlamentarno zajednico glede sestave koncentracijskega kabineta ter o uspehu pogajanj poročal regentu. Danes opoldne je posetil Ljubo Davidovića kot zastopnika demokratske zajednice ter našel pri njem zelo povoljen sprejem. Verjetno je, da bodo tekom jutrnjega dne končana pogajanja tudi na tej strani. Vesnić je posetil tudi podpredsednika Narodnega predstavništva Ribarja.

ZVEZA JUGOSLAVIJE Z BOLGARIJO?

LDU Beograd, 5. maja. Presbiter poroča uradno: Vesti graških listov o nekakem sporazumu med Jugoslavijo in Bolgarijo v svrhu oviranja grške supremacije na Balkanu, so popolnoma neresnične, ker je izključena na Balkanu vsaka supremacija.

KOALICIJA NA ČEHOSLOVAŠKEM?

LDU Praga, 5. maja. (ČTU.) Predsednik Tusar se pogaja z vsemi čehoslovaškimi strankami glede sestave nove vlade. Bržkone pride do koalicije vseh čehoslovaških strank. Nemške stranke se ne bodo pritegnile k sodelovanju.

MADŽARI MOBILIZIRAJO.

LDU Praga, 5. maja. (ČTU.) Češki listi poročajo iz Košič, da zbirajo Madžari čete v Novem mestu, kjer je okoli 12 polkov, nadalje ob progi Torna-Torna, kjer so takozvane slovaške legije, in v Miškovicu, kjer stoji trije polki. Madžari mobilizirajo vse letnike 1874 do 1907. Slovaška mrgoli agitatorjev, ki skušajo povzročiti izgredo.

VZHODNOGALIŠKO VPRAŠANJE MEDNARODNO.

LDU Dunaj, 5. maja. (ČTU.) »Kurier Lwowski« poroča, da je bila poljska vlada obveščena iz Pariza, da se more vzhodnogališko vprašanje rešiti le mednarodnim putem, ne pa med Poljsko in Ukrajino.

Gospodarske vesti.

— Rudarske pristojbine. LDU Beograd, 3. maja. Ministrski svet je sklenil, da se povišajo rudarske pristojbine v po-

krajinah, ki so bile pred vojno v bivši avstro - ogrski monarhiji, pa so sedaj pripadle našem kraljestvu.

Društvene vesti in prireditve.

— Mesarska zadruga v Ljubljani naznanja vsem svojim članom, da se je vsled sklepa na obnem zboru za sprejemanje strank, vpisovanje vajencev itd. določil uradni dan v tednu. Kot tak je do preklica določena vsaka sredo, in sicer od 4. do 5. ure popoldne. Izven tega časa načelstvo strank ne bo sprejemalo. — Andrej Marčan, načelnik. (K)

— Vabilo. Redni občni zbor »Gledališkega društva na Jesenicah, se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. ob 9. uri popoldne v predstobi društva »Sokole« (nemška šola) z običajnim dnevnim redom.

Aprovizacija.

† Člani Vojne zveze, ki niso še prišli po sladkorne izkaznice, jih dobe na magistratu v soboto, dne 8. maja od 8. do 12. popoldne. Pozneje pridejo na vrsto železniški uslužbenci.

† Železniški uslužbenci dobe sladkorne izkaznice na magistratu, in sicer iz I. do III. okraja dne 10. maja; iz IV. do VI. okraja dne 11. maja; iz VII. in VIII. okraja dne 12. maja; iz IX. in X. okraja dne 13. maja. Prinesti pa morajo s seboj knjižico, na katero dobivajo pri železnici živila. Navesti morajo natančno ulico in hišno številko, in ako nimajo svojega lastnega stanovanja, tudi ime dotične stranke, pri kateri stanujejo.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Najnovejša poročila.

UPOR V VIAREGGIU.

Milan, 4. maja. V Viareggiu pri Pisi so se začeli prvega maja krvavi revolucionarni izgredi, ki se še vedno niso končali. Vrše se neprenehno komunistični shodi. Listi poročajo naslednje podrobnosti: Ko so prispeli iz Pise trije vojaški avtomobili, jih je uporna množica ustavila, razorožila vojaštvo, polila avtomobile z bencinom in jih zažgala. Zapovedujoči častnik je bil smrtno nevarno ranjen. Uporna množica je ujela vse vojake in jih zaprla v hiši delavske zbornice. Med ujetniki se nahajajo tudi en general. Viareggio je popolnoma v rokah upornikov. Ohlasti se pogajajo z revolucionarnimi voditelji v svrhu mirne razorožitve upornikov.

ITALIJANSKO - AVSTRIJSKA KONFERENCA V GRADCU.

Rim, 5. maja. Danes zvečer odputuje italijanska delegacija, ki se bo udeležila konference v Gradcu. Delegacija obstoji iz dveh odposlancev ministrstva za industrijo, trgovino in javnih del, dveh odposlancev ministrstva za pošto, treh odposlan-

cev generalnega ravnateljstva državnih železnic, enega odposlanca ministrstva za finance, zastopnika zunanega ministrstva, ki se nahaja na Dunaju, in iz dveh odposlancev civilnega komisarijata za Julijsko Benečijo.

JUGOSLOV. - ITAL. POGAJANJA V ŠVICI.

Rim, 4. maja. Do sedaj še ni prišlo iz Beograda nobeno poročilo, ki bi omenjalo definitivno način bodočih pogajanj med jugoslovansko in italijansko delegacijo. Tudi še ni znan datum in kraj sestanka. Govori se, da je dr. Trumbić zahteval, naj se vrši ta sestanek na nevtralnem ozemlju. Potemtakem se ne bodo vršila pogajanja ne v Stresi in ne ob Lago maggiore ampak v kakem malem švicarskem kraju ne daleč od italijanske meje.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO NIKOLI NI SKLEPČNO.

LDU Beograd, 5. maja. 86. redni sestanek začasnega Narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik Ribar ob 17. ter je izjavil, da vsled nezadostnega števila prisotnih

Mehlovano sobo, eventualno s hrano (s kosov). Poizve se: Karlovska cesta 18, pritličje. 3163

Proda se temna salonska garnitura (8 kosov). Poizve se: Karlovska cesta 18, pritličje. 3163

Reguner z mešč. šolo večš. italij. jezika išče primerne službe v trgovini. Dopisi pod »Reguner 3178« na upravnistvo Slov. Naroda. 3178

Vino belo in rdeče lastnega pridelka letnik 1919 se prodaja. Naslov pove: Nadežda Rado Rumpret, Sromlje pri Brezicah ob Savi 3128

Ia ptičji lim 3 bar. okoli 500 kg napredaj. Breznik i drug. Celje. 3149

Žagar, (gaterist) za polnojarmerik, polnoma samostojen delavec, se sprejme takoj v stalno službo pri Ivanu Šiška, tovarna parkov in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 3116

Krompir, približno 8000 kg, takoj na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 3142

Pisalni stroj, dobro ohranjen, z razločno, ločno, lepo pisavo, se prodaja. Naslov pove upr. Sl. Nar. 8205

Moško kolo, zelo dobro ohranjeno, brez pnevmatike se kupi. Ponudbe pod »Brez pnevmatike 3206« na upr. Slovenskega Naroda. 3206

Lovska puška, (belg. sistem) se prodaja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 3202

Koruza za mlev in za krmo se dobi pri tvrtki Jos. Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta 31. 3198

Moško kolo, dobro ohranjeno se prodaja. Kje, pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 3207

Soba išče boljša gospodična za par mesecev, ima svoje posteljno perilo ter si sama pospravlja in snazi. Ponudbe pod »Najve 3193« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 3193

Soba meblirana ali nemeblirana event. tudi s hrano se išče proti dobri plači za gospoda. Ponudbe na upr. Slovenskega Nar. pod »Solitnost 1000/3204«. 3194

Proda se v Mariboru v obmejni cesti lepa enonadstropna hiša z velikim vrtom, blevom za svinje in konje za 250.000 kron. Pojasnila daje gostilničar v Mariboru, Veterinarska ulica št. 4. 3195

Prodajne delnice Jadranske in Kredne banke se prodajo. Kje, pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 3197

Tražim inteligentno gospodjico, koja perfektno njemacki govori, po močutvu i francoski, k mojej dječi od 9, 7 i 11/2 godine. Imala bi uz nadgledanje djece vriti i malene domaće poslove uz dobru platu i izvrsnu opskrbu. Ponude sa fotografijom i prepisom svjedodžba poslati na adresu: Irina Mitic, soprnja agencija. Corv. Par. 3199

Več tesarjev se sprejme

takoj v trajno delo. Anton Stetner, Jeranova ul. 11, Ljubljana. 2773

Iva Šiler, modistka, Kongresni trg 6, se priporoča cenjenim damam.

Mirni dom prvi jugoslovanski sanatorij za nožanje, živčne bolezni in za rekonvalescente. Pojasnila daje vodja D. Ceh. Pošta Gornja Kungota pri Mariboru.

ŠOTO suho za izolacijo, stelo in kurivo od daja na vagon F. & A. Uher, veletrgovina s premojem Ljubljana. 3109

Vina različne vrste letnik 1919, približno 120 hl, se bode prodajala dne 15. maja ob 10 uri zjutraj potom javne dražbe v Turskem vrhu (od Ptuj 18 km oddaljeno in sicer čez Zavrče). Plaša se takoj pri kupu polovico v gotovini, ostalo pri prevzetju vina. Posode se ne dostavi. Upraviteljstvo štajerske hranilnice v Podlehniku pri Ptuj. 3190

Proda se suhega sadja in ruma. 15. maja 1920 ob 10. uri se na javni dražbi prodaja v Stalnem profijantnem sialagistitu Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Pšenico zdravo, suho, ima več vagonov po K 10-50 franko, oddajna postaja blizu Beograda za takoj oddati Peter Zeja, veletrgovina z šitom v Celju. 3210

Svilena obleka, modra, nova, različne etamine, in dve otroški obleki, se prodajo. Kupijo se že rabljene, dobro ohranjene obleke (deke). Poizve se v sl. Dunajski cesti št. 6. 3212

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Prodajna voz (brek).

Ponudbe na upr. Slovenskega Nar. 3203

Sprejme se takoj izurjena prodajalka Prednost imajo one z deželo. Predstaviti se je osebno v trgovini Oroslov Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Modistka Pavla Ogrinc - Mrak Gospodarska c. 12./I., se priporoča cenj. damam ter sprejema vsa v to spadajoča dela po izmerni ceni. 3209

Hiša z 10 lokali in vodovodom en oral (loh) zemlje že obdelane, zraven kolo-dvora na Gorenjskem, se prodaja. Cena K 340.000. Pojasnila daje Anončni za- vod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 3211

Slugo sprejme Kino 'Ideal'.

Malinov sok brez sladkorja, večjo množino kupi Jovo Gigovič Nova Gradiška, Slavonija

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Proda se suhega sadja, 1000 kg suhega sadja, 600 litrov ruma. Prevzema in plača se na licu mesta. Uprava Stalnog vrel. sialagistita Dravske diviz. oblasti v Ljubljani. 3196

Raznašalce in raznašalke sprejme takoj uprava „Slovenskega Naroda“.

Dr. med. Fran Kavčič špecialist za pljučne in notranje bolezni se je nastanil na Bledu.

Ordinira od 11. do 12. in od 3. do 4. Zahtevajte povsod edinole „Ciril in Metodov čaj“ v zavitkih.

Glavna zaloga in glavni dobavitelj IVAN PERDAN V LJUBLJANI.

Termalno kopališče Hofgastein otvorjeno od 15. maja.

Prehrana zagotovljena. Pojasnila in prebivalna dovoljenja daje proti vpolnitelj uradnozdruvalniškega spričevala in 20 K trška občina Hofgastein.

Zdraviliška komisija Hofgastein.

Dobro slivovko in rum kakor tudi vse drugo špecerijsko blago oddaja na debelo in na drobno po najnižjih dnevnih cenah

veletrgovina J. Perdan v Ljubljani.

Pnevmatike Na debelo! za avto in kolesa Gumijevi trakovi M. Kuštrin za trte Liubljana, Vsakovrstne žice za električno napeljava. Dunajska cesta št. 20.

Za iskanje del odgovoren Valentin Kopitar.

Za iskanje del odgovoren Valentin Kopitar.

Za iskanje del odgovoren Valentin Kopitar.

Za iskanje del odgovoren Valentin Kopitar.

Za iskanje del odgovoren Valentin Kopitar.